

Tím se uzavírá první **VELKÁ SEDMA** subjektů, kterým byla přiznána značka ŽIVOTNOST PLUS. Proces přiznání probíhá ovšem i u dalších výrobků a služeb. Je možné, že při zveřejnění tohoto vydání KonzumentTest již budou na webu www.zivotnost-plus.cz zviditelněni již další držitelé značky. Vložte na náš web své další podněty na přiznání značky. Vyjádřete na našem webu své názory k přiznaným značkám, anebo ke značce obecně.

9. ZÁVĚREM

Uvědomujeme si, že technika a technologie jdou dopředu takovým tempem, že zastarávání výrobků je již z tohoto důvodu rychlejší, než bylo naše očekávání na životnost před 30 lety. Jeví se, že i některé regulativní požadavky či jiné trendy působily, že

O NÁS

Sdružení českých spotřebitelů, z. ú. (SČS) si klade za cíl hájit oprávněné zájmy a práva spotřebitelů na vnitřním trhu EU a ČR, přičemž zdůrazňuje preventivní stránku ochrany zájmů spotřebitelů: „Jen poučený spotřebitel se dokáže účinně hájit“. SČS působí v řadě oblastí s důrazem na rozvíjení odbornosti ve vztahu ke kvalitě a bezpečnosti výrobků včetně potravin, technické normalizaci a standardizaci, kvalitě a bezpečnosti služeb včetně služeb finančního trhu aj.

Pod Altánem 99/103
100 00 Praha 10 – Strašnice
tel.: +420 261 263 574
e-mail: spotrebitelem@regio.cz
www.konzument.cz

KonzumentTest, občasník © SČS, číslo 19, prosinec 2016

Text pro toto vydání zpracoval © Ing. Libor Dupal; grafická úprava a sazba Kateřina Tomášková – k-studio; vytiskla tiskárna Studio 66 & Partners

ISSN 1801-528X

Značka byla vyvinuta s finanční podporou
Ministerstva průmyslu a obchodu.

Garamon, s.r.o., Wonkova 432, 500 02 Hradec Králové
tel.: / fax: 495 217 101, email: garamon@garamon.cz
příjem inzerce: 495 499 086, email: radnice@garamon.cz

přijaté (a vynucené) materiálové či technologické úpravy s pozitivním dopadem na udržitelnost prostředí mohly zároveň vést ke zkrácování životnosti. V současnosti se ale právě ze strany silících požadavků na udržitelnost prostředí – např. v rámci oběhové ekonomiky – projevují silné tlaky řešit problematickou stránku často nedostatečné životnosti výrobků. Je to zjevně zátěž pro udržitelnost prostředí, ale je to také obrovská zátěž ekonomická zejména pro ekonomicky slabší skupiny společnosti.

SČS vnímá zavedení nové značky kvality ŽIVOTNOST PLUS jako nástroj samoregulativní, který vždy upřednostňujeme před násilnou regulací. Připomeňme ale, že v některých i evropských zemích se již regulace životnosti výrobků v určité míře začíná prosazovat. Naši značku vnímáme jako iniciaci diskuze vedoucí k takové motivaci chování trhu, které by přešlo dalším regulativním opatřením. Je to nástroj, kterým přispíváme naplňování iniciativ nazývaných oběhové hospodářství.

Kabinet pro standardizaci, o. p. s. (KaStan) je nezávislou obecně prospěšnou společností založenou Sdružením českých spotřebitelů. Cílem je zvyšování bezpečnosti a kvality výrobků a služeb vytvářením a podporou funkce nástrojů zajišťujících účinné zapojení spotřebitelů do standardizačních procesů (technická normalizace, certifikace a posuzování shody, akreditace, dozor nad trhem), včetně uplatňování technických předpisů a norem.

Pod Altánem 99/103
100 00 Praha 10 – Strašnice
tel.: +420 261 263 574
e-mail: normy@regio.cz
www.top-normy.cz

Poděkování za pravidelnou podporu našich vydavatelských
počinů Českému institutu pro akreditaci, o.p.s.

Konzument

Občasník Sdružení českých spotřebitelů

Číslo 19 / prosinec 2016

test

Toto vydání KonzumentTest bylo připraveno v rámci projektu Podpora funkce trhu samoregulací, financovaného z neinvestiční dotace prostřednictvím Ministerstva průmyslu a obchodu ze státního rozpočtu ČR pro rok 2016.

Životnost výrobku – informace pro spotřebitele

Značka kvality ŽIVOTNOST PLUS je přiznávána výrobkům, pro které výrobce deklaruje životnost, která je přiměřená reálným očekáváním spotřebitele.

Vyžadujeme - my spotřebitelé - takovou informaci!

Vyžadujeme - my spotřebitelé - od svého výrobce pro jeho výrobky značku kvality ŽIVOTNOST PLUS!

ÚVODEM

Na výrobku (rozumí se na jeho obalu, v reklamě apod.) nachází spotřebitel řadu informací, které mu mají napomoci v orientaci při výběru ke koupi. Mnohé jsou povinné, ale jinak je na výrobci, jakými dalšími sděleními chce kupujícího přesvědčit, že právě jeho výrobek stojí za zakoupení a spotřebování. Přesto si dovolueme tvrdit, že jedna z informací (a možná nejdůležitějších? – posuďte ale sami) je poněkud „nedostatková“. Spolu s výrobky, které spadají do kategorie nepotravinářských produktů, totiž obvykle nedostáváme žádnou „přímou“ informaci o trvanlivosti, životnosti. Spotřebitel tak často nakupuje případně

i velmi drahý produkt, aniž by takovou informaci dostal. Sdružení českých spotřebitelů (SČS) s partnery si toto uvědomuje a přináší nástroj, který by měl diskuzi k tomu oživit, a hlavně motivovat výrobce a poskytovatele služeb k poskytování takovýchto informací. Touto publikací se SČS s partnery snaží přispět k osvětě spotřebitelů, ale i dalších zainteresovaných stran, s cílem jejich lepší orientace na trhu a ke zlepšení funkce trhu. *Jen poučený spotřebitel se může účinně chránit!*

Ing. Libor Dupal,
ředitel Sdružení českých spotřebitelů,
ředitel Kabinetu pro standardizaci

1. CO JE TO ŽIVOTNOST VÝROBKU?

Nejdříve si připomeňme co je to JAKOST – KVALITA. Tou rozumíme souhrn znaků, kterými charakterizujeme vlastnosti daného výrobku za účelem splnění požadavků zákazníka či konečného spotřebitele. Tyto znaky zahrnují technicko-funkční parametry (výkon, produktivita, rychlost, přesnost, účinnost, rozměry, materiál), dále např. bezpečnost, ekologičnost, ergonomičnost a další; a také

– SPOLEHLIVOST. Z tohoto výčtu nás nyní zaujme právě spolehlivost. Ta zahrnuje bezporuchovost (doba bezporuchového provozu), udržitelnost (doba na údržbu, náklady na údržbu, pracnost údržby atd.) a další, ale pro nás zejména – životnost (délka technického života). ŽIVOTNOST je jedním ze základních rysů spolehlivosti výrobku. Charakterizuje kvalitativní vlastnost předmětu, která

označuje, jak dlouho si předmět udrží své původní, nebo téměř původní vlastnosti – tedy svoji jakost či kvalitu.

2. JAK SE ŽIVOTNOST VÝROBKU MĚŘÍ, URČUJE?

Životnost se měří většinou v pojmech času nebo v počtech opakování (v jednotce času anebo v cyklech používání). V jednotce času se uvádí například životnost domácího spotřebiče. Na počty opakování se měří například životnost nabíjecí baterie, kde výrobce udává, kolikrát baterie můžeme nabít, aby si uchovaly své vlastnosti.

Věc ale není jednoduchá, jak snadno pochopíme: Je jistě rozdíl, jestli například rychlovarnou konvici použijeme denně pětkrát, anebo v ní vaříme vodu na „kafe“ v kiosku a tedy prakticky nepřetržitě. Naším cílem je aplikovat životnost pro výrobky „spotřebitelské“, nikoliv pro ty, které jsou používány při podnikatelské činnosti. Tam totiž mohou být využívány v mnohem náročnější a intenzivnější míře a zátěži, a tedy samozřejmě s kratší životností.

3. CO JE TO ZNAČKA KVALITY ŽIVOTNOST PLUS?

Značka kvality ŽIVOTNOST

PLUS (dále také jen značka) je – obecně bezúplatně – udělována za výrobek, pro který výrobce deklaruje životnost v jednotce času anebo v cyklech používání, která je přiměřená reálným očekáváním spotřebitele.

4. CO MŮŽE BÝT OCEŇENO ZNAČKOU KVALITY ŽIVOTNOST PLUS?

Značka je určena jen pro nepotravinové výrobky určené prioritně pro konečného spotřebitele (spotřební zboží). Přiznává se (zatím) výrobkům, které jsou „cenově náročnější“, a kde lze předpokládat spotřebitelské očekávání na víceletou či i mnohaletou životnost, např. větších domácích spotřebičů (bílá elektrotechnika), nábytku, automobilů; naopak, není předpoklad oceňování malé elektrotechniky (varné konvice), hraček či zubních výplní/plomb. Značka může být udělena za službu, pokud je výstupem výrobek k užívání spotřebitelem (nábytek na zakázku, zubní implantát).

Značku může získat – dle účelu:

- ▶ **Jednotlivý výrobek**, pokud výrobce má ve svém sortimentu jeden, či malou skupinu výrobků, které splňují podmínky pro udělení značky
- ▶ **Skupina výrobků**, pokud výrobce má ve svém sortimentu identifikovatelnou skupinu výrobků, které splňují podmínky pro udělení značky
- ▶ **Výrobce**, pokud dodává na trh celou produkci či její podstatnou část, splňující podmínky pro udělení značky

5. NA ZÁKLADĚ JAKÝCH KRITÉRIÍ JE PŘIZNÁNA ZNAČKA KVALITY ŽIVOTNOST PLUS?

Kritéria pro udělení značky vyvinulo SČS – správce značky; v celém procesu byl a je vývoj konzultován s více partnery projektu, zejména s Hospodářskou komorou ČR. Základní kritéria pro výběr a udělení značky jsou čtyři a jsou následující:

- ▶ **Deklarovaná životnost**, a sice formou přímé deklarace v jednotce času anebo v cyklech používání, anebo náhradním vyjádřením (např. prodloužená „záruka“ za vady); výchozím limitem pro udání životnosti je 7 let, pro prodlouženou „záruku“ za vady 5 let, ale podle charakteru výrobku může být pro daný sektor odsouhlasena hodnotící komisi jiná doba; pro cykly používání je vždy vycházeno z individuálního posouzení.
- ▶ **Srozumitelnost a transparentnost podmínek** deklarované životnosti.
- ▶ **Související informace výrobce o výrobku**, např. dobrovolné značky kvality.
- ▶ **Pohled a názory spotřebitele**, např. na postavení výrobce na trhu (dlouhodobost působení, dosažená kredibilita, inovace), dostupné názory spotřebitelů na výrobek (zejména ve vztahu k životnosti a dalším znakům kvality - srovnávací aplikace, on-line diskuzní platformy, atd.).

Vyhodnocení splnění kritérií provádí nezávislá hodnotitelská komise. Komise rovněž schvaluje sektorové metodické postupy včetně specifických kritérií pro danou skupinu výrobků, pokud nestačí obecná kritéria a postupy.

6. KDO NAVRHUJE VÝROBKÝ PRO PŘIZNÁNÍ ZNAČKY KVALITY ŽIVOTNOST PLUS, JAKÝM MECHANIZMEM JE OCEŇENÍ PŘIZNÁVÁNO?

Výrobky navrhuje na ocenění samotní spotřebitelé prostřednictvím webových stránek (www.zivotnost-plus.cz), dále pracovníci a aktivisté SČS a partnerů projektu, včetně profesních svazů, Hospodářské komory ČR, atd. I samotný výrobce může projevit o značku zájem.

Vyhodnocení provádí na základě stanovených kritérií hodnotitelská komise, která je složena ze zástupců spotřebitelů a zainteresovaných stran (profesní svazy, akademická sféra, ad.). Výrobce navrženého výrobku se hodnocení neúčastní – obvykle o tom, že je jeho výrobek navržen pro přiznání značky ani neví.

Informace o tom, že výrobku byla přiznána značka, je uveřejněna na webových stránkách www.zivotnost-plus.cz.

- O této skutečnosti jsou informována média a také samozřejmě držitel ocenění za daný výrobek.
 - Výrobce tedy o udělení značky ne žádá, ocenění ho nestojí žádné poplatky a o přiznání značky je pouze ex post informován.
 - Pokud by však držitel ocenění chtěl dále značku komerčně využít – v informacích na výrobku, ve svých propagačních materiálech atp., licence je mu udělována smluvně, za roční poplatek.
- Součástí režimu udělení a držení značky je aktivní sledování správcem značky a partnery, zda se nezměnily podmínky, za kterých byla značka přiznána (např. zda se nezměnila deklarovaná životnost, zda se nezhoršily související informace k deklarované životnosti atd.). Správce značky vyhodnocuje spokojenosti spotřebitelů s oceněným výrobkem formou webové aplikace.

7. INFORMACE KE ZNAČCE A OCEŇENÝM VÝROBKŮM

Pro prezentaci značky a výrobků, kterým byla přiznána, je otevřena doména www.zivotnost-plus.cz.

8. PŘEDSTAVUJEME PRVNÍ VÝROBKÝ A SLUŽBY, VÝROBCE ČI POSKYTOVATELE SLUŽEB, KTERÝM SDRUŽENÍ ČESKÝCH SPOTŘEBITELŮ PROSTŘEDNICTVÍM NEZÁVISLÉ HODNOTITELSKÉ KOMISE PŘIZNALO ZNAČKU KVALITY ŽIVOTNOST PLUS.

Fy JECH CZ s.r.o., z Dobrušky je rodinným podnikem, který po řadu let vyrábí **sedací a vybraný kusový nábytek, obvykle na zakázku**. Značka byla přiznána fy Jech jako poskytovateli služby, který garantuje za transparentních podmínek 5letou záruku

za vady. Po uplynutí záruky může spotřebitel kdykoliv využít návazný servis, který se postará o to, aby sedací souprava zůstala stále jako nová.

Zubní klinika Podstata - Hudler, spol. s.r.o. v Praze na Měchurce garantuje na vybrané výrobky – **zubní implantáty BioniQ, Astra a Ankylos** za transparentních podmínek 10letou záruku. Kvalita a přístup poskytovatele služby je vynikající. Značka se přiznává zubní klinice na službu implantací uvedených dodavatelů.

Nový energetický subjekt na trhu – **Innogy Česká republika a.s.**, přišel na český trh se zajímavým marketingovým nástrojem, který ovšem oslovil správce značky Životnost Plus. Innogy **pronajímá spotřebitelům úsporné LED žárovky s garancí životnosti až 18 let** běžného svícení. Značka se tedy přiznává Innogy na tuto službu.

Podobně jako v případě fy JECH, i další značka je přiznána výrobcí za celou jeho produkci. Jedná se o **fy Mikov** z Hluboček, Mariánského Údolí, a sice za produkci nožířských výrobků. Ano, jedná se mimo jiné o známý nožířský nástroj – nožik rybička. Na všechny výrobky rodinná firma poskytuje za transparentně daných podmínek 7letou záruku.

Meopta-optika, s.r.o. z Přerova garantuje záruku za vady na **sportovní optiku** – 10 let, a za podmínky registrace prodlouženou záruku 30 let. Příkladný přístup! Značka je přiznána uvedené skupině výrobků této firmy.

I zdánlivé maličkosti se počítají! S **šetřiči vody** od firmy **Watersavers, s.r.o.** z Brna máte úsporu garantovanou na 5 let. A deklarovaná životnost 20 let jednotlivých šetřičů vody na vodovodní baterie, sprchy a toalety vysoce převyšuje i běžně dovážené a na trhu dostupné výrobky. Značka je přiznána skupině výrobků **šetřičem vody** uvedeného výrobce, přičemž zohledněn je přístup ke spotřebiteli všeobecně.

Holandská značka **Brabantia** je výrobcem **žehlicích prken**. Na výrobek poskytují prodlouženou 10letou záruku a firma si zakládá na 100% kvalitě domácí výroby. Značka je proto přiznána výhradně tomuto výrobku uvedené firmy.